

Klaos en Krizze, twee Groninger deugnieten

Het Streekhistorisch Centrum in Stadskanaal is in het bezit van een manuscript van Geert Teis Pzn. „Klaos en Krizze”. Dat is een Groninger versie van het wereldberoemde „beeldverhaal” van Wilhelm Busch „Max und Moritz”. Dit relaas van de twee deugnieten, die door hun duivelse vindingrijkheid hun omgeving telkens opnieuw in opperste verwarring brengen, kreeg meer dan veertig vertalingen. In het kader van de Geert Teis-herdenking eind vorig jaar is nu dat aardige boekje „Klaos en Krizze” verschenen, als gezamenlijk initiatief van het Streekhistorisch Centrum in Stadskanaal en de Stichting 't Grunneger Bouk (f 12,50 in de boekhandel).

Ook in Nederland zijn Max en Moritz vrij algemeen bekend. Vijf keer werd het verhaal in onze taal verteld, o.a. door bekende schrijvers als Bertus Aafjes en Gerrit Komrij. De meest recente vertaling, die van Rien van den Broek, werd in dit boekje opgenomen en vormt daarmee de zesde Nederlandse bewerking in successie. Ook de originele tekst van Wilhelm Busch vindt u er in en dan de versie in het „Veenkoloniaals”, die Geert Teis er in 1939 van gaf.

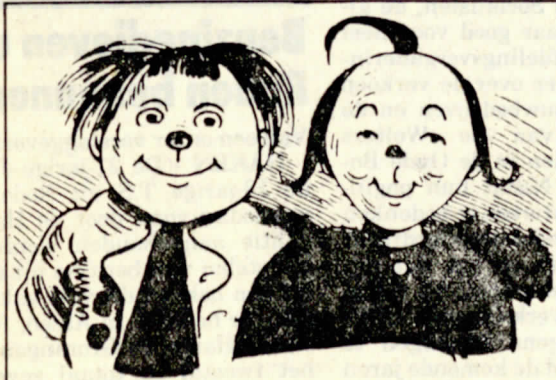
Er was al een vertaling in het „Grunnegers van 't Hogelaand” van Jan Klompsma „Max en Maurits” (Uitgave: Stabo/All Round, Groningen, 1980). Ik vertelde u daarover in de Rondblik van 30 september 1980. Klompsma heeft zich bij het vertalen veel dichter bij het origineel gehouden dan Geert Teis, die wat vrijer en losser, zelfs hier en daar gemakzuchtiger, met de tekst omspringt. Maar „Klaos en Krizze” geeft wel een beeld van de wijze waarop Geert Teis doorgaans te werk ging. De grote verdienste van Geert Teis Pzn. (G. W. Spitzen, 1864-1945) is ge-

Geert Teis Pzn. (G. W. Spitzen, 1864-1945), op een tekening, ontleend aan het boekje „Klaos en Krizze”.

weest, dat hij, vooral in zijn proza, het dialect van zijn geboortestreek heeft beheerst en vastgelegd als weinig anderen.

Bij de jongere generatie is Geert Teis wat in het vergeetboek geraakt; sommigen kennen nog wel enkele werken of alleen maar een paar titels, maar van de mens Spitzen weet men betrekkelijk weinig meer. Spitzen was leraar en schrijver en een man van grote eruditie, ook op het gebied van de beeldende kunst. Door zijn activiteit en die van anderen is er in de eerste helft van deze eeuw een kentering ten goede gekomen in de waardering van de volkstaal. Met steun van de Groninger grootindustriële J. E. Scholten werd in 1917 de Alg. Ver. Grunnen opgericht (thans Grunneger Genootschap). Kort daarop verscheen het maandblad Groningen met Geert Teis als hoofdredacteur. Van zijn gedichten zijn vooral bekend het „Grönnens Laid” en de „Knaolster Lorelei” en van zijn Groninger toneelstukken spant nog steeds wat bekendheid betreft „Dizepi-Dizepu” de kroon.

Detail van de omslag van het boekje „Klaos en Krizze”, de versie in het Veenkoloniaals, die Geert Teis maakte van de ondeugende geesteskin-deren van Wilhelm Busch.